

**Notyfikacja na mocy art. 95 ust. 5 Traktatu WE – upoważnienie do wprowadzenia środków krajowych bardziej rygorystycznych niż przepisy przewidziane przez środek harmonizujący WE****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2009/C 139/03)

1. Pismem z dnia 5 maja 2009 r. Republika Portugalska powiadomiła Komisję o swoim zamiarze ogłoszenia Regionu Autonomicznego Madery obszarem wolnym od organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO). Projekt regionalnego dekretu legislacyjnego stanowiłby odstępstwo od przepisów dyrektywy 2001/18/WE w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy.

2. Dyrektywa 2001/18/WE jest oparta na art. 95 Traktatu WE. Dyrektywa ustanawia system zatwierdzania, na szczeblu wspólnotowym, uwalniania GMO do środowiska w celach handlowych lub doświadczalnych, w tym także w celu uprawy. Procedura zatwierdzania przeprowadzana jest indywidualnie dla każdego GMO po dokonaniu oceny ryzyka w odniesieniu do jego potencjalnego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt oraz środowisko naturalne. Jeżeli zostaje wydana pisemna zgoda na wprowadzenie do obrotu GMO, produkt taki może być stosowany we Wspólnocie bez dodatkowej notyfikacji, o ile ściśle przestrzega się szczegółowych warunków stosowania oraz zasad dotyczących środowisk lub regionów geograficznych określonych w tych warunkach. Państwa członkowskie nie mogą zakazywać, ograniczać ani utrudniać wprowadzania do obrotu GMO, które są zgodne z wymogami dyrektywy. Państwo członkowskie może tymczasowo ograniczyć stosowanie lub sprzedaż indywidualnie zatwierdzonego GMO lub zakazać jego stosowania lub sprzedaży, tylko jeżeli ma uzasadnione powody, aby podejrzewać, że taki organizm stanowi ryzyko dla zdrowia ludzkiego lub środowiska naturalnego, a także w oparciu o nowe lub dodatkowe dane naukowe zdobyte od dnia zatwierdzenia organizmu.

3. Rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy obejmuje swoim zakresem również nasiona lub innego rodzaju materiał rozmnożeniowy roślin do celów uprawy („organizm zmodyfikowany genetycznie, który może być wykorzystywany jako materiał źródłowy do produkcji żywności”). Rozporządzenie, podobnie jak dyrektywa, także ustanawia system zatwierdzania nasion zmodyfikowanych genetycznie na szczeblu wspólnotowym w sposób indywidualny i po przeprowadzeniu oceny ryzyka w odniesieniu do ich potencjalnego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt oraz środowisko naturalne. Państwa członkowskie nie mogą zakazywać ani ograniczać uprawy GMO, które są zgodne z wymogami rozporządzenia. Na mocy rozporządzenia państwo członkowskie może zmienić lub zawiesić zezwolenie dotyczące danego GMO, wyłącznie jeżeli jest oczywiste, że najprawdopodobniej niesie on ze sobą istotne ryzyko dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska naturalnego, a także w oparciu o nowe dowody naukowe zdobyte po zatwierdzeniu organizmu.

4. Projekt dekretu portugalskiego stanowiłby naruszenie zharmonizowanych procedur zatwierdzania przewidzianych dyrektywą i rozporządzeniem, ponieważ wprowadzałby ogólny zakaz dotyczący wszystkich GMO, w tym tych organizmów, które zatwierdzono na mocy dwóch wyżej wspomnianych aktów prawnych. Jak wynika z informacji zawartych w notyfikacji dokonanej przez Portugalię, Region Autonomiczny Madery charakteryzuje się niezwykle bogactwem genetycznym roślin (nie tylko jeśli chodzi o gatunki ozdobne i leśne, ale także odmiany gatunków hodowlanych). To bogactwo genetyczne istnieje od wieków, a jego wartość naukowa i ekonomiczna jest niepodważalna. W związku z tym wprowadzenie materiału zawierającego GMO mogłoby mieć katastrofalne skutki, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że GMO mogłyby doprowadzić do zmian pewnych aspektów środowiskowych i ingerencji w cenne dziedzictwo genetyczne tego regionu. W notyfikacji przytoczono kilka argumentów dotyczących:

- kwestii związanych z rolnictwem (w tym przyczyn związanych z odległością pomiędzy polami, pasami granicznymi, odmianami materiału siewnego o różnych okresach wegetacji, obszarami służącymi jako miejsce schronienia);
- kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym (w tym przyczyn związanych z potencjalną inwazyjnością GMO, możliwością zapyleń krzyżowych, możliwością wywołania wraz z innymi gatunkami skutków równoległych, produkcją toksyn, oddziaływaniem pobocznym, skutkami związanymi ze zmianami genetycznymi oraz transferem genów).

5. Komisja rozpatrzy tę notyfikację zgodnie z art. 95 ust. 5 i 6 Traktatu WE. Artykuł 95 ust. 5 Traktatu WE stanowi, że jeśli po przyjęciu wspólnotowego środka harmonizującego państwo członkowskie uzna za niezbędne wprowadzenie przepisów krajowych opartych na nowych dowodach naukowych dotyczących ochrony środowiska naturalnego lub środowiska pracy ze względu na specyficzny problem tego państwa, który pojawił się po przyjęciu środka harmonizującego, notyfikuje ono Komisji projektowane środki oraz powody ich wprowadzenia. Od otrzymania notyfikacji o portugalskich przepisach Komisji przysługuje termin sześciu miesięcy na ich zatwierdzenie lub odrzucenie. W tym czasie Komisja oceni, czy wprowadzenie przepisów portugalskich jest uzasadnione, sprawdziwszy, czy nie są one środkiem arbitralnej dyskryminacji lub ukrytym ograniczeniem w handlu i czy nie stanowią one zbędnej i nieproporcjonalnej przeszkody w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

6. Każda ze stron, która chce zgłosić uwagi dotyczące wspomnianej notyfikacji, musi je przesłać do Komisji w ciągu 30 dni od opublikowania niniejszego zawiadomienia. Wszelkie uwagi nadesłane po upływie tego okresu nie będą brane pod uwagę.

7. Dodatkowe informacje na temat notyfikacji dokonanej przez Portugalię można uzyskać w Dziale B3 ds. Biotechnologii, Pestycydów i Zdrowia w Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Komisji Europejskiej:

European Commission  
Directorate-General for the Environment  
DG ENV.B.3 – Biotechnology, Pesticides and Health  
Pan Yannis Karamitsios  
Tel. +32 22983089  
Adres poczty elektronicznej: [yannis.karamitsios@ec.europa.eu](mailto:yannis.karamitsios@ec.europa.eu)

---